

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ut. 4. Telefont: 151. Sürögymint: Közlöny. Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona, kiadása és rotációs nyomása, Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Elfizetési árak: évente 1080, félévre 540, negyedévre 270, havonta 90. Külföldre havonta 50 Lejrel több. :: Egyszeri szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. :: (Bucarestben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint. ::

XLV. évfolyam, 193. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szerda, 1930. augusztus hó 27

A vérvád

A borsai gyujtogatás ügyében folyik a vizsgálat és a vizsgálóbíró egymásután hallgatta ki a gyujtogatással gyanúsított parasztokat, akik tagadják ugyan a vádat, de kijelentették, hogy ők igenis antiszemita, mert a zsidók meg akarták gyilkolni Danila diákvezért, hogy aztán a vérét pászkába keverjék.

Ezt mondták a kihallgatott parasztok a bíró előtt és ez a vallomás mélyen belevilágít azokba a fertelmes, földalatti kloakákba, ahol ezek az antiszemita agitátorok működnek. A máramarosi falvak szerencsétlen népe olyan távol áll még ma is minden kulturától, hogy a már mindenünnen kikopott antiszemita szölamok itt még az újdonság erejével hatnak és hálás talajra találnak. Csak gonosz és lelkiismeretlen emberek kellene hozzá és a nagy nyomoruságban élő, tudatlan hegyi parasztot könnyű dolog felizgatni és erőszakos cselekedetekre rávenni. Nem hittük volna, hogy Romániában, az 1930-as évben még lehetséges legyen a vérvád korbácsát suhogtatni. Mi nem hibáztatjuk a parasztokat, akik szörnyű nyomoruságukban és tudatlanságukban hisznek a „nadrágos ur” szavainak, különösen ha ezek a szavak a zsidókat okozzák minden bajért, gondért, ami a torkukat fojtogatja.

Az a sötét és gyűlölködő tendencia, amely a romániai antiszemita mozgalomban megnyilvánul, nemcsak a zsidó polgártársak ellen irányul, hanem elsősorban az ország nyugalma és az állam biztonsága ellen. A műveletlen, gyűlölködéssel telített agitátorok felelőtlenül gyujtogatják a lelkeket és a falvakat az országnak kevésbé kulturált vidékeire és a fékevesztett izgatás mindig erőszakoskodásokban robban ki. Most a bíróság sokáig tartó eljárással fáradozik annak megállapításával, hogy Borsai község felgyujtásáért, a besszarábiai gyilkosságokért, a constanzai inzultusokért kik vonhatók felelősségre. A bíróságok bizonyosan meg fogják találni a bűnöst és a fennálló törvények alapján el is ítélik. Ezek a vádlottak, akik a vandál bűncselekményeket elkövetették, csak másodrendű bűnösök és enyhítő körülmény náluk az az elvadult lelki állapot, amely a nyomor és tudatlanság következménye. Nem találunk azonban enyhítő körülményt az elsőrendű bűnösöknél, a felbujtóknál, akik talán sohasem kerülnek a vádlottak padjára, hogy feleljenek bűneikért. A felbujtók, az izgatók tudatosan, a következményeket előrelátva bűnöznek és nemzeti jelszavak védőfalai mögött biztonságban érzik magukat. Nem a bíróság, hanem a kormány dolga ezeket a háttérben lappangó, politikai méregkeverőket fülöfnögni és kirángatni a sovinizmus lövészárkaiból.

A vérvádat Európa és a művelt világ már régen elintézte és ostoba mesének minősítette. Szégyen és gyalázat, hogy a gyűlölködés arzenáljából elővett rozsdás fringiakkal, Romániában még vagdalkozni, sőt sebeket osztogatni is lehet. A kormánynak kötelessége, hogy az ország tekintélyét a destrukció e sötét lovagjaival szemben megvédje és a szerencsétlen borsai parasztok helyett a zavarosfejű, gonosz agitátorokat ültesse a vádlottak padjára.

Sok a generális a hadseregben – írja a Lupta

Kevés az altiszt és nem hosszú a 2–3 éves közkatona szolgálat – véli a bucaresti-i lap

BUCURESTI, augusztus 26. A Lupta a hadsereg átszervezésével kapcsolatosan megállapítja, hogy a hadseregben igen sok a generális, viszont a csapatok kevés altiszttel rendelkeznek, ami a kiképzésre nézve hátrányos.

A kötelező katonai szolgálat idejét a lap nem találja túl hosszúnak, mert szerinte két-három évre feltétlenül szükség van ahhoz, hogy egy közkatona kellően lehessen kiképezni.

Szubbvenciót kér a várostól a Szinpártoló Egyesület az aradi magyar színház részére

A Szinpártoló Egyesület beadvánnyal fordul a városhoz — A színház az Egyesület üzemkezelésébe kerül — AVAS—RÓNA-affér

ARAD, augusztus 26. Az elmúlt napokban megalkult Szinpártoló Egyesület választmánya ma ült össze első ülésére a Városi kávéház fölötti volt Lloyd helyiségben. Az első ülés több igen fontos tárgysorozati pont felett kellett volna, hogy döntsön, azonban az idő rövidségére való tekintettel a választmány jelenvolt tagjai kimondták, hogy az ülést szerda este 9 órakor ugyanott folytatják, amikor a döntés stádiumába jutnak azok a kérdések, amelyek az egyesület egész beléletét és működési körét meghatározzák.

Az ülésen Vas Gusztáv elnököt és az üdvözlés után áttért arra a támadásra, amelyet Róna Dezső volt aradi szinigazgató a Szinpártoló Egyesület alakuló ülésén tett kijelentései kapcsán ellene intézett. Vas Gusztáv az ügy tisztázása érdekében szükségesnek tartotta elismételni azt a mondatát, amelyet Róna Dezső félremagyarázot és támadási felületül használt fel. Ez a mondat így hangzott:

„1929-ben is létezett egy Szinpártoló alakulat, amely, sajnos, egy magyar szinigazgató felépése következtében kénytelen volt működését beszüntetni”.

— Ebbe a kijelentésembe kapaszkodott bele Róna — mondta — pedig én távolról sem céloztam rá és csodálom, hogy ő a kijelentést magára vonatkoztatta.

Utána az ügyvezető elnök nyomában a tárgysorozatra tért át, amelynek első fontos pontja a színház helyárainak kérdése volt. A gazdasági viszonyok ugyanis erősen szükségessé tették azt, hogy a színház helyárai versenyképesek legyenek a moziival és egy újonnan kidolgozott tervszerint a színházi helyárainak valójában alkalmasak lesznek arra, hogy a szegényebborsú néposztályt is a sűrűbb színházlátogatásra szoktassák. Ezentul 50 lejért már a földszinten ülhet a közönség és ez

az ár csak öt lejtel magasabb, mint a mozié, de erre a különbözetre igényt is tarthat a színház, a mely összehasonlíthatatlanul nagyobb rezsivel dolgozik a filmszínházaknál.

Azután azzal a kapcsolattal foglalkozott, amely Szendrey Mihályt és az egyesületet a jövő színházi szezonban egymáshoz kötné. Kijelentette Vas Gusztáv, hogy Szendrey Mihály nyilatkozatának birtokában elmondhatja, hogy amennyiben a Szinpártoló Egyesület olyan anyagi erőt reprezentál, amellyel úgy az adminisztratív, mint a művészeti ügyek intézését át tudná venni, úgy Szendrey a maga részéről megelégszik azzal, hogy a művészeti ügyek ellátására csak fixfizetésre alkalmaznak.

Ha azonban a Szinpártoló Egyesületnek nem lenne olyan anyagi alapja, amely elbírná a színház menetének teljes anyagi felelősségét, akkor is Szendrey hajlandó elfogadni azt, hogy a színház a Szinpártoló Egyesület üzemkezelésébe menjen át. Minthogy az egyesület nem tud semmiéle anyagi alapot felmutatni, ehhez a megoldáshoz kell hogy nyuljon — jelentette ki Vas Gusztáv.

Bérczy Lajos, a Vas—Róna-afférra tér vissza és azt ajánlja, hogy a régi Szinüggyámoló ügyeinek likvidálására küldjenek ki egy bizottságot, amelynek tagjai a jelenlegi Szinpártoló Egyesületből kerülnének ki.

Goldzieher Albert dr., mint a régi Szinüggyámoló Egyesület egyik tagja, lesegezte, hogy Róna Dezsőnek nincs joga semmiféle elszámolást kérni, a már megszűnt egyesület anyagi ügyeire vonatkozólag, mert annak tagjai csakis a saját és nem közpénzek feletti diszponáltak.

Szendrey ellogadja a Szinpártoló Egyesület üzemkezelését

Szendrey Mihály szinigazgató volt a következő felszólaló, aki előjáróban leszögezte, hogy a koncesszióját tulajdonképpen csak azért vállalta, hogy ezzel megszerezze magának azt az elégtételt, amelyet az utolsó sziniszzezonja kapcsán őt ért támadások szükségessé tettek részére. Kijelentette, hogy

feltétel nélkül hajlandó elfogadni a Szinpártoló Egyesület adminisztratív ellenőrzését.

Fölkérte a Szinpártolót, hogy járjon el a városnál a súlyos bértérhek csökkentése ügyében és vegyék tekintetbe a torony alatt a nagyváradi példát, miszerint nemhogy bért nem vesznek a szinigazgatótól, de támogatják is és a szubbvención kívül fűtést, világítást és technikai személyzetet is adnak neki.

Majd Major Béla emelkedett szólásra, aki szintén a Vas—Róna-ügygel foglalkozott és *szavai a legteljesebben igazolták azt a tényt, hogy Róna támadása érdemtelenül érte Vas Gusztávot.*

Elmondotta Major Béla, hogy ő a Szinüggyámoló Egyesület működése idején, amikor Vas

Gusztáv már semmiéle aktív szerepet nem töltött be az egyesület keretében, közvetítő szerepet vitt Róna és a Szinüggyámoló Egyesület vezetője: Kintzig János között. Rónának, amikor pénzre volt szüksége, ő tolmácsolta ezt a kérést Kintzignél, aki a szinigazgatót ki is segítette nagyobb összegekkel. Utána erélyes hangon foglalt amellett állást, hogy a városi tanácsban levő magyar tagoknak feltétlenül ki kell harcolniuk azt, hogy a városi terheket levegyék az amúgy is inszeges helyzetben levő magyar színház vállatól.

Major Bélát követő apróbb felszólalások után az ülés elhatározta, hogy az egyesület végrehajtó bizottságát a legközelebbi szerda esti választmányi értekezleten állapítják meg, amikor még a taggyűjtési módozat felett is határoznak. Végül Némegy Gábor titkár felolvasta azt a tervezetet, amelyet az egyesület a városhoz nyújt be arravatkozólag, hogy a város vezetősége támogassa a színházat és amint Nagyvárad teszi,

adjon Aradváros is 300.000 lej szubbvenciót, fűtést, világítást és műszaki személyzetet a magyar színháznak.

Bucurestiben kigyulladt egy nagy áruház

Petroleummal öntötték le az árukat — Letartóztatták a cégtulajdonost

BUCURESTI, augusztus 26. Ma éjjel ismét nagy tűz pusztított Bucurestiben. Kigyulladt a Croitescu-féle nagyáruház és a tűz lassanként tovább terjedt a Goldenberg-féle üzlethelyiségre is. A tüzet csak

nehézen sikerült lokalizálni. Megállapítást nyert, hogy a Croitescu-féle áruház berendezése és igen sok anyag petroleummal volt leöntve és a tűz így keletkezett. A súlyos gyanúok alapján letartóztatásba helyezték a cégtulajdonost.

Módosítják a közigazgatási törvényt

A belügyminiszter Aradvármegye és a város vezetőségének véleményét kéri

ARAD, augusztus 26. Az új közigazgatási törvény végrehajtása során a közigazgatási hatóságok igen sokszor állapíthatták meg, hogy a törvény rendelkezései a közigazgatás menetét egyes ágakban és esetekben megnehezítették. Köztudomásúvá is vált, hogy egyes intézkedések helytelenek és ahelyett, hogy a közigazgatást megkönnyítsék, a bürokratizmust segítik elő.

A közigazgatási törvény javaslatának parlamenti tárgyalásakor súlyos kritikában részesült és nemcsak az akkori ellenzék, hanem kormányparti képviselők is ellene foglaltak állást és igen sok sérelmes és hibás intézkedés módosítását illetőleg törlesztést kívánták. Különösen a kisebbségek képviselői harcoltak a javaslat ellen, amely, — amellet, hogy a kisebbségeket súlyosan érintő szakaszokat tartalmazott — olyan rendelkezéseket is tartalmazott, amelyeket az uralmon lévők érdekeinek megfelelően alkalmazhatnak. Azonban minden tiltakozás hiábavalónak bizonyult, a javaslatból törvény lett és azokat az ígéreteket, melyeket a kormány tagjai annak idején kilátásba helyeztek, hogy a törvény végrehajtása során némi módosításokat tesznek és egyes szakaszokon enyhítenek, elfelejtették.

A közigazgatási törvény elleni panaszok mindennapivá váltak és kemény kritikák hangzottak el ellene nemcsak a bel, hanem a külföldi sajtóban is, főleg a kisebbségi problémával kapcsolatos intézkedéseket illetőleg. Mindez

arra indította a kormányt, hogy a közigazgatási törvényt sürgős revízió alá vegyék és a sérelmeket orvosolják. Tegnap érkezett meg egy a vármegyéhez, mint a városhoz a belügyminiszter felhívása, amelyben kéri a vármegye és a város vezetőit, hogy készítsenek mindenre kiterjedő, alapos jelentést a közigazgatási törvény végrehajtása során szerzett tapasztalataikról és tegyenek javaslatokat a módosításokhoz. A belügyminiszteriumba befutó jelentések és javaslatok alapján külön e célra kinevezett bizottság fogja ezután a törvényt módosító javaslatot összeállítani és megszövegezni.

Hat hét múlva megnyílik a Csanád—Makó közötti vasutvonal

TIMISOARA, augusztus 26. Hetekkel ezelőtt tárgyalások indultak meg a román és a magyar kormány kiküldöttjei között a Csanád—Makó közötti vasutvonal megnyitása ügyében, amely vonal a békeévekben tekintélyes forgalmat bonyolított le és mintegy összekötő kapocs volt a Bánát és az Alföld között. Ezek a tárgyalások nemrég eredményre vezettek és a vonatkozó meg egyezést a két ország kormánya jóvá is hagyta.

A temesvári hatóságok most utasítást kaptak, hogy a helyszínen állapítsák meg, milyen javítások szükségesek a vonalon a forgalom megindítása előtt. Az utasítás értelmében tegnap a vasut- a megye és különböző hatóságok kiküldöttjeiből

Kétmillió ember éhenhalt

A memmel birodalomban rettenetes éhínség pusztít

NEWYORK, augusztus 26. A Kinában működő amerikai segélymissziók borzalmas jelentést küldtek most haza.

Kinában sok pokoli éhínség pusztított már, de úgy látszik, a mostani mindent felülmul. Ez a legnagyobb arányú éhínség, amit az emberiség valaha látott — hangzik a jelentés. Egy északkinai falu huszonötezer lakosából néhány hónap alatt csak nyolcszáz maradt életben, a többi éhenhalt.

A hónapokig tartó borzalmas szárazság járult hozzá elsősorban az éhínséghez. A termés is teljesen elpusztult.

San-Zi tartományban még fokozzák a nyomoruságot és a rémületet a katonák, akik maguk is éheznek és elrabolják a polgári lakosság utolsó falatját is.

Északkina hatmillió lakosából az utóbbi hónapok alatt kerek kétmillió éhenhalt.

Sian városában egyetlen hónap alatt négyezer ember halt éhen. Egyes nyolc-tízezer lakosú falvak teljesen kipusztultak.

álló bizottság kiutazott Csanádra a helyszíni szemle megtartása céljából.

A bizottság megállapította, hogy hat héten belül a szükséges javítások után helyreállítható. A vasuti sínek ugyanis csak Csanád községtől a határig hiányzanak és ennek a munkának az elvégzése nem vesz többet igénybe hat hétnél. — Együttal megállapították azt is, hogy a határrendőrséget és a vámhivatalt milyen helyiségben helyezik el.

Értesülésünk szerint az új vonalon direkt vonatokat fognak járatni Temesvár—Csanád—Apátfalva—Makó és Szeged között.

A hetedik

Írta: *Dernői Kocsis László.*

Bus Buzogány Márton nehéz gondok között támogatta az istállóajtó szuette félfáját, homlokára húzott zsíros, ócska kalapját bütykös, nagy ujjával föl-le taszigálta.

— Biztos fiu lössz...

A Sajó kutya is előlábatlankodott a fészkéből. Bus Buzogány Márton előtt tiszteietlenül várakozó állást foglalt.

Két tenyér széles füle-takaróját hunyorgó balszemére lapította, hűsleges jobbszemét őszinte kétkedéssel a gazdára függesztette. Bus Buzogány Márton diühös vót.

— A keserü arkangyalát! Talán aszondod, hogy nem lösz?...

A Sajó nem mondott semmit, csak bozontos farkát csóválta szelíden.

Oszt hogy a gazda haragos indulattal utána rugott, megsértett önérettel elvonta a hadszinterről.

Bus Buzogány Márton eltűnődött.

— Löhet, hogy nem lösz...

— Baj vóna...

Gondókozott. Oszt bevágta maga mögött az istállóajtót, kitelepedett a favágótuskóra.

A lajbizsebet felkutatatta.

A masina meg a pipa megkerült. Dohány nem vót. Bekurjantott a házba:

— Erzsi! A dohánt!

A lányzó szaladt a kostökcacsköval.

Márton utánamordult:

— Mi lösz mán?

— Bög az ides...

Bus Buzogány Márton engedett a haragjából.

— Mógmondhatod, hogy böjön! Uzenöm, hogy fiu legyik.

Megbökte a kalapját, hogy a tarkójára csuszott. Oszt az ég felé fordított keserü ábrázattal fujta a komisz kapadohány büdös füstjét.

Pont a csizma orra elé hegyeset sörcentett:

— Jaj vóna...

— Öt jány... Oszt hat vóna.

A szörnyü kilátás kétségbeejtette Bus Buzogány Márton szelid lelkét.

Oszt szidta az egész világot...

Lovász-Nagy János megállott a kapu előtt. Megbillentette remekbe készült báránybörkucsuját.

— Adj Isten!

— Adjik... Röndsörás?

Lovász-Nagy a vasvillára támaszkodott:

— Az... A györökkel mi van?

— Gyön...

Elgondolkoztak. Odabent valaki élesen felvisított.

— Mi lösz?...

Bus Buzogány Márton lejjebb nyomkodta a krajcáros pipa paraszát.

— Fiu!

Lovász-Nagy János óvatos szóval kételkedett:

— Van egy, hogy fiut vár az embör...

— Van.

— Oszt jány gyön...

Márton komoly képpel bólogatott:

— Hát igön. A ménkül verje szét.

— Affenét... Nálunk négy a fiu. Az asszony jányért nyavalyog... Mondok, rajtam ne muljék... Oszt mégis mindég fiu...

— A' nem árt. Az inasgyerök megnöl, oszt dógozik.

— A jány is.

— Dógozni dógozik. De férhő megyen, oszt elviszi a földet.

Lovász-Nagy János ezt is belátta:

— Van benne valami...

Bus Buzogány Márton a nagyujján kezdte:

— Az Erzsi az első. A kövesköteli födeket kapná. Móg a vízmelléki rétet.

Lovász-Nagy vélekedett:

— Nem ér sokat. Csátés...

nek — rétet. A marhának jó...

— Annak löhet...

— Maris a Hajcsa-alját...

— Jó föld.

— Jó.

Oszt végigosztogatta az egyik kezét:

— Nem marad, csak a ház...

— Baj...

— Fiu lösz...

Elhallgattak. A házból kihangzott néhány szagattott, fájdalmas sikoly.

Lovász-Nagy János szakértelemmel hallgatta.

— Már lösz valahogy... Valami lösz...

A Sajó kutya óvatosan beódoglott az udvarra, figyelmes csöndben húzódott meg az ajtó előtt.

Az öreg fekete macska nyugodtan elébe telepedett.

Várták.

Ök ketten, — Lovász-Nagy János és Bus Buzogány Márton...

Az ajtóból kinézett egy idegen asszony.

— Márton lelkem...

Bus Buzogány Márton felhördült.

— Fiu?!

Az asszony rázta a fejét:

— Nyavalyát! Jánygyermek, lelkem...

Márton valamit mondani akart. Keserüharagosat. Oszt mégse mondta.

Azt még hallotta, hogy Bus Buzogány Márton erős indulattal szólott:

— Most má mindegy! Elmögy a ház is... Mongya mög, néném, az asszonynak, hogy fiu lögyik a hetedik! Mer baj lönne... Ha az is jány vóna.

Albrecht főherceg morgánatikus házasságának regénye

Augusztus 16-án Londonban volt az esküvője

Lelbach Irénnel — A királyi herceg romantikus szerelme — Milyen lesz Albrecht utódainak joghelyzete?

„Szívem szerelme vezérelt a házasságomban!...”

BUDAPEST, augusztus 26. Nemcsak Magyarország, de a világ érdeklődésének homlokterében áll Albrecht főherceg morgánatikus házasságának kétségtelenül ritka szenzáció szolgáltató eseménye. A királyi herceg az utóbbi években hónapokig sokszor hallatott magáról, részint egy új királykérési megoldás szempontjából, részint pedig romantikus vonatkozásokban, amelyek most valósággá érett házasságáról szót érdekes, de mindig igaz történeteket. Albrecht főherceg magatartása a királykérésről vele kapcsolatos kombinációkat csakhamar leszorította az érdeklődés horizontjáról, mert minljobban előtérbe nyomult morgánatikus házasságának. Lelbach Irénnel kötött frigyének ügye, amely kizárta a királyi aspirációkat. És Albrecht szívesen vállalkozott arra, hogy lemondjon a királyi esélyeiről, csak hogy házasságot köthessen azzal a nővel, akihez mély és mindent áthidaló szerelem fűzte.

Albrecht királyi herceg Budapesten ismerkedett meg Lelbach Irénnel és annak volt férjével, Rudnay Lajos szófiai magyar követtel. Rudnay szófiai magyar követ atléta természetű, sugárzó tekintetű, ragyogó embertípus. Már fiatal korában nagy érzéke volt a diplomáciai pályához. Akkoriban kevés kivétellel csak mánások kerülhettek a diplomáciai karba és ennek dacára Rudnay a pályán igen sok szép eredményt ért el.

A hágai ismerkedés

Rudnay Lajos nőül vette Lelbach Irént és akkoriban erről a házasságról igen sokat beszéltek az emberek. A házasságról, mint szerelmi házasságról emlékeztek meg azokban a társasági körökben, amelyek figyelemmel kísérték a fiatalok életét. Rudnay Lajos igazi karrierje akkor kezdődött meg, amikor az osztrák-magyar diplomácia utjai szétváltak. Röviddel a háború befejezése után nevezte ki a magyar kormány Rudnayt hágai követé.

A Rudnay-házaspár boldogan élt. Két gyermekük született, akiket az anya és az apa rajongással szeretett.

A királyi herceg évek óta lázas buzgalommal vesz részt a magyar gyermekek megmen-

A morgánatikus házasság ellenére Albrecht öröklési apja vagyonát

Albrecht főherceg polgári esküvője augusztus 16-án ment végbe a brigtoni anyakönyvvezető előtt. Ugy a vőlegény, mint a menyasszony 33 évesnek mondták be magukat. A vőlegényt a következő néven vezették be az anyakönyvbe: *Habsburg-Lotharingiai Albrecht Ferenc, József, Károly, Frigyes, György, Hubert, Mária, Ausztria főhercege és Magyarország hercege*. Tanúi voltak dr. Köves budapesti és egy brigtoni ügyvéd. Az esküvő után a fiatal pár nem árulta el, hogy hová megy nászutra, de mégis kitudódott, hogy a croydoni repülőtérre hajtottak és Párisba mentek.

Albrecht házassága ügyében mest a vagyoni helyzet kialakulása a legfőbb probléma és arról folyik a vita, vajjon a morgánatikus házasság után örökölheti-e Albrecht atyjának vagyonát. A vita konklúziója azonban az, hogy a morgánatikus házasság nem lehet semmiféle kihatással a nagy családi vagyon öröklésére, mert a

vagyont néhai Albrecht főherceg, I. Ferenc József nagybátyja hagyta Albrecht főherceg édesapjára azzal a meghagyással, hogy azt mindig a család elsőszülött fia öröklje.

Itt azonban nem említett semmiféle fentartást az esetleges morgánatikus házasság megkötésére, amelyre ugyilátszik nem is gondolt. Esze-

tésében. Az egyik hágai gyermeknyaraltatási akció alkalmával Rudnay követ várta a pályaudvaron a kis vendégeket, akik Albrecht királyi herceg kíséretében érkeztek meg. A követ egy alkalommal vacsorán látta vendégül a nyaraltatási akció vezetőit. Így került a herceg Rudnay Lajos házába, ahol megismerkedett feleségével. Azóta a herceg mindennapos vendég lett Rudnay ügyvivő házában, sőt hágai tartózkodását is meghosszabbította.

A kisebbik Rudnay fiu sarlachban megbetegedett. Anyja odaadó szeretettel ápolta. Albrecht herceget ez sem zavarta mindennapos látogatásában. Így történt meg, hogy a herceg is megkapta a betegséget és hetekig súlyos állapotban feküdt. Rudnay Lajos kisebbik fia meghalt, amely után az ügyvivőt Szófiába helyezték át. Ebben az időben Rudnayné sokszor tartózkodott Budapesten.

Körülbelül hat hónappal ezelőtt megkezdődött a házastársak különélése, mellyel egy időben Rudnayné férje ellen megindította a válópert.

A házasság első híre

Két héttel ezelőtt egy nagy hajóstársaság igazgatója táviratozott Budapestre, hogy Albrecht királyi herceg és felesége Triesztbe érkeztek. A hírt senki sem értette és azt hitték, hogy a vállalat igazgatója tévedett. Választávirat ment és a hajóstársaság igazgatója, aki valahogy hozzáférközhette a herceg környezetéhez a legerélyesebben megerősítette az első táviratot:

— Igenis Albrecht királyi herceg és felesége érkezett Triesztbe.

— De hát írja le, — válaszolták — milyen külseje van a királyi herceg feleségének.

Az igazgató leírta.

Akkor már három-négy napos házas volt a királyi herceg, aki később Budapesten büszkén nyilatkozott a házasságáról:

— Igen! Megnősültem és nincsen okom tovább ütkölnöm. Szívem szerelme vezérelt és én nyíltan bevallom Isten és ember előtt.

Igy történt azután, hogy hétfőn délelőtt magához hívatta benső tanácsosait és velük együtt kiadta a nyilvánosságnak szánt közleményt, amely a házasságot tartalmazta.

rint Albrecht édesatyja halála után hatalmas vagyon szál.

Tudvalevő ugyanis, hogy

Frigyes főherceg a leggazdagabb Habsburg, akinek egyedül Magyarországon 41.066 hold földje van.

A vagyon tekintélyes részét a különböző utód-

„Nem elég, ha csak Vaida miniszter távozik helyéről”

Egy fővárosi lap a belpolitikai helyzetéről — Uj kormány kell, amely a jelenlegi parlamentre támaszkodhatik — Nincs szükség új választásokra — Tatarescu volt liberális miniszter feltűnést keltő röpirata

BUCURESTI, augusztus 26. A lapok élénken foglalkoznak a belpolitikai helyzettel és a közel jövőben várható eseményekkel. A Cuvantul ezzel kapcsolatosan nagy cikket ír, amelyben megállapítja, hogy ma már nem elég, ha Vaida belügyminiszter eltávozik helyéről. Most már a helyzet azt követeli, hogy új kormány jöjjön, de nem Maniu Gyula elnökletével. A lap kijelenti, hogy a kormány bármely tagja alakíthat kormányt, Maniu kivételével.

Ez a meggyőződés különösen az utóbbi napokban vált erőssé. — állapítja meg a lap — amikor Maniulescu és Madgearu miniszterek összeveszték az ország gazdasági

államokban elkobozták. Csupán a csehi birtokok kártalanítására vonatkozólag jött létre megállapodás, míg Ausztria, Jugoszlávia és Lengyelország kormányaival most folynak a kártérítésre vonatkozó tárgyalások.

Az elkobzott birtokok értéke többszázmillió pengő.

A családi vagyon oroszlanrészé azonban így is családi ékszerekben fekszik és a világhírű ékszerek Frigyes feleségének, Izabella főhercegasszonynak tulajdonában vannak.

Sok szó esik arról is, hogy milyen lesz Albrecht esetleges fiugyermekeinek jogállása, vajjon tagjai lesznek-e a felsőháznak, vagy sem? Erre vonatkozólag a felsőházi törvény sem tud pontosan körülhatárolt törvénycikkeket felmutatni.

Albrecht anyjának rokona Aradról házasodott

ARAD, augusztus 26. A budapesti lapok nagy cikkekben emlékeznek meg Albrecht királyi herceg regényes házasságáról és ezzel kapcsolatban a lapok megállapítják, hogy Albrecht királyi herceg az Árpádok leszármazottja. Édesapja Frigyes királyi herceg, édesanyja pedig Croy-Dülmen Izabella királyi hercegnő. És itt bekapcsolódik Arad is a regényes királyi szerelem történetébe, mert

Albrecht herceg édesanyjának egy közeli rokona éppen itt Aradon ismerkedett meg és kötött házasságot egy aradi előkelő urival.

Körülbelül 25 éve már annak, hogy Aradon szolgált Croy-Dülmen Vilmos herceg. A daliás, fiatal huszárfőhadnagy, aki ismert tagja volt a társaságoknak, megismerkedett zombori Rónay Daisyvel. A fiatalok között hamarosan szerelem fejlődött és a vége az lett, hogy néhány heti ismeretség után a fiatal herceg megkérte a bájos aradi urileány kezét. A házasságot megkötötték. A huszárfőhadnagy egy ideig még szolgált, majd leszerelt és polgári életet élt. A fiatal pár szerény életmódot folytatott, miután Croy-Dülmen Vilmos a dúsgazdag Croy hercegi család szegényebb ágához tartozott és nem volt komolyabb vagyona.

Amikor a világháború kitört, Croy herceg bevonult, felesége pedig Budapestre költözött. Özv. Rónayné, a hercegné édesanyja, másik leányával, Rónay Dórával, Kiszomborban lakó fiához költözött. A család eladta a Ferdinánd-ucca 9. számú aradi házát, amely éveken át volt tulajdonában és ezzel megszaktak a Rónay-családnak aradi kapcsolatai. Évek múlva érkezett Aradra a hír, hogy Croy-Dülmen Vilmos herceg a háborúban szerzett betegségben meghalt, özvegye azonban Magyarországon él.

reorganizálásának tervein. Az új kormány azonban a mostani parlamentre kell támaszkodnia és így új választások nem várhatók.

BUCURESTI, augusztus 26. Tatarescu volt liberális miniszter feltűnő röpirat adott ki, amelyben a liberális pártfegyelentől eltávolodva, élénken helyeselte a koncentrációs kormány elvét. A Lupta ma foglalkozik Tatarescu röpiratával és megállapítja, hogy Tatarescu megállapításai helytállóak. A lap a röpirattal kapcsolatosan megjegyzi, hogy ha egy exponált liberális vezérférfi a hivatalos pártpolitikával ilyen ellenkező kijelentéseket tesz, elképzelhető, hogy minő zilált fegyelent uralkodhat a liberálisok belső életében.

Az Európából startolt Gronau kapitány Este 8 óra 48 perckor leszállt a newyorki szabadságszobor előtt

NEW-YORK, augusztus 26. Gronau kapitány, aki Európából startolt oceánrepülési utjára, ma este 8 óra 48 perckor leszállt a newyorki szabadságszobor előtt. Gronau kapitány repülőgépét 1924-ben építették Amundsen megbízásából, aki ugyanezzel a géppel reptelt az északi sarkra. —

Ugyanezzel a géppel akarta Kurtley átrepülni az Atlanti Oceánt, de az Azori szigetekenél kénytelen volt a rossz időjárás miatt visszafordulni. Ujabb jelentések szerint Gronau kapitányt óriás óvációban részesítette New-York lakossága.

A külföldi magyar irredenta-mozgalmat ellen- súlyozó román propagandát sürget egy bucuresti-i lap

Az Epoca érdekes cikke. — A lap szerint Romániának követnie kellene a magyar propaganda példáját

BUCURESTI, augusztus 26. Az Epoca „Milyen a külföldi propaganda?” címen hosszú cikkben panaszolja el, hogy nálunk,

Romániában mennyire nem értenek a külföldi propagandához, ezzel szemben Magyarország a háboru befejezése óta, milyen fényesen szervezte meg külföldi propagandáját.

Háboru után a magyar nemzet nem vesztegette idejét, hanem vélt igazával hozzáfogott az irredenta propagandához — írja az Epoca, — sőt a magyar diplomáciai kar is ennek az eszmének szolgálatába szegődött és ma már Magyarország elérte azt, hogy megvan külföldön az erkölcsi és anyagi hítele.

A lap kihangsúlyozza, hogy Romániának követnie kellene a magyarországi példát.

Megtalálták azt a gramofonlemezt, amelyen gróf Zeppelin a német nép segítségét kérte léghajója felépítéséhez

BERLIN, augusztus 26. Nagy érdeklődésre tart számot, hogy a közelmúltban sikerült megtalálni egy régi gramofonlemezt, amely Zeppelin grófnak a német néphez intézett felhívását tartalmazza.

A nagyértékű lemezt a Lindström gramofongyár padlásán találták és az régi mintájú, henger alakú felvételt. Ismeretes, hogy az

esterdingi katasztrófa alkalmával megsemmisült gróf Zeppelin első léghajója és a német kormány hiábavalónak tartva a további kísérletezést, megvonta Zeppelintől a támogatást.

Ekkor Zeppelin gramofonlemezeket készíttetett, amelyekre adakozásra hívta fel a német népet és bizalmat kért attól. Beszédében azt mondja, hogy a katasztrófa folytán ő maga is anyagilag teljesen önkormány, de rendületlenül bizik abban, hogy léghajója még dicsőséget arat és beszédét azzal fejezi be:

Adjon a német nép támogatást új léghajóm felépítéséhez.

Tárcacserék várhatók a magyar kormányban

Lemond a külügy- és belügyminiszter — A legitimisták követelik Gömbös hadügyminiszter lemondását

BUDAPEST, augusztus 26. A magyar főváros politikai köreiben nagyjelentőségű változásokról beszélnek, amelyek a közeli időben be fognak következni. Már az elmúlt héten lefolyt parlamenti ciklus során beszélték, hogy

Walkó Lajos külügyminiszter nem marad sokáig tagja a kabinetnek.

Ezzel hozzák egyébként összefüggésbe birtokvásárlását is, ahová lemondása után visszavonulna.

A belügyi tárca körében szintén várnak változásokat.

Szicovszky Béla belügyminiszter több ízben nyilvánította távozó szándékát

egészségi okok miatt is, ezenkívül rendkívüli módon elkedvetlenítették azok az események, amelyek minisztériumában történtek. Az utódra vonatkozóan hónapok óta két név van forgalomban, Sztranya vszky Sándor és Darányi Kálmán államtitkárok nevei. Azonban az utód tekintetében sem történni még semmilyen döntés.

Legitimista körökben erősen támadják Gömbös hadügyminisztert és követelik, hogy hagyja el helyét. A legitimisták ugyanis Gömbösnek tulajdonítják azt a Szent István-napi felkészültséget, amely Zita exkirályné és Ottó extrónörökös — állítólagos — Pestre érkezését akarta megakadályozni.

Oszlásnak indult holttestet találtak egy aradi kertben

ARAD, augusztus 26. Ma délelőtt a „Patria” fatermelő vállalat mögött, az igazgató kertben játszódozó kislány a filagória közelében kibírhatatlan büzre lett figyelmes. A kislány kutatni kezdte, hogy honnan ered a nehéz szag és annak irányába ment. Mintegy tizenöt lépés távolságra a földön fekvő munkáskülsejű férfi holttestét pillantotta meg.

Ijedten szaladt ki a kertből és elmondotta, hogy mit látott. Előbb kételkedve fogadták a gyermek szavait, de amikor meggyőződtek róla, hogy igazat beszél, nyomban jelentést tettek a rendőrségen.

A rendőrségről az ügyeletes kommisszár szállt ki a helyszínre. A kommisszár büntény esetét látta fenforogni és értesítette Iancu Traiant, a büntügyi osztály főnökét. Iancu igazgató csakhamar megjelent a helyszínen dr.

Luszt hatósági orvos és Popovici ügyész kíséretében.

Megállapítást nyert, hogy a hulla már napok óta feküldhetett a kertben. Teljesen oszlásnak indult és oly nagy büzt árasztott, hogy a bizottság tagjai csak éteres vattával orrukban tudták megközelíteni. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a halált szívszélhűdés okozta, amit a boncolás is megerősített.

Kiderült, hogy a kertben talált hulla Jaeger József 65 éves ujaradi munkással azonos. Jaegert néhány nap előtt az aradi kórházban ápolták és onnan nemrégiben gyógyultan bocsájtották el.

Jaeger néhány nappal ezelőtt paradicsomhordást vállalt az igazgatónál, úgy került annak kertjébe, ahol azután összeesett és meghalt.

Színház — Irodalom — Művészet

A Karácsonyi színtársulat Pankotán, Pankotáról jelentik: Néhány napig Pankotán vendégszerepelt Karácsonyi Miklós színiigazgató vándortársulatával, amely most Arad megye nagyobb községeiben terjeszti a magyar kultúrát. A társulat vasárnap este bucsuzott, amely alkalommal a „Nótás kapitány” került előadásra Győző Alfréd vendégszereplésével. A közönség hatalmas óvációban részesítette a társulat tagjait és zúgó taps üdvözölte minden jelenésén Győzőt. A címszerepben Horváth János bonviván szép alakítást nyújtott és zengő baritonja nagyszerűen érvényesült. Karácsonyi Miklós elsőrendű táncoskomikus, aki nagy társulatoknál is méltón megállná helyét. Szinte kár, hogy faluzásokkal aprózta el magát. Elsőrendű táncos, természetes humora és kellemes hangja mindenütt biztos sikert aratna. Méltó partnere Jancsó Jolán, aki hosszú ideig Aradon működött és akit a közönség mindenütt szeretetébe fogadott. Győzőt felesleges dicsérni, őt mindenki ismeri. A társulat többi tagja is igyekezett hozzájárulni az előadás sikeréhez. Nagy kár, hogy a közönség csak mérsékelt támogatást nyújtott a kis társulatnak, amely a magyar kultúra jegyében fejt ki dicséretes működést.

A rádió csodatétele: a bársonyos, széphanu — csunya asszony szerencséje

BOSTON, augusztus 26. Mister Dupplon dús gazdag bányatulajdonos néhány évvel ezelőtt likvidálta üzleteit és visszavonult jól megérdemelt pihenőre. Elvezte az életet. Már a maga módján, mert az üzletben megtanulta a takarékoskosságot is.

Volt egy hatalmas rádiója, amivel távoli kontinensek leadóit is hallhatta. Legtöbbnyire hát azzal szórakozott, hogy hallgatta a rádiót. Különösen a kora délelőtti órákban áldozott ennek a passziójának. Rövidesen aztán meg is tudták környezetében ennek a nyitját. Az ausztráliai Sydney leadójának műsorát hallgatta, helyesebben mindebből csak a konferenciére hangja érdekelte, amely — talán mondanunk sem kell — bársonyos, meleg, különösen szép női hang volt, ugyannyira, hogy Mr. Dupplon — beleszeretett az ismeretlen nő csodálatos hangjába. És amikor már annyira szerelmes volt, hogy nem bírta tovább, hajóra ült, átkelt az Óceánon és Sydneyben felkereste a rádió leadóállomást, ahol meg szerelme tárgyát, a csodálatos hangú konferenciére-t kereste.

A hölgy — meglepetésképpen — csunya volt. Talán nagyon is csunya. És negyvenhat éves. Mr. Dupplon pedig csak negyvennégy. De nem törődött ilyen csekélységekkel. Ő szépnek, ragyogónak látta a konferenciér-hölgyet, akinek azon nyomban megkérte a kezét. A hölgy igent mondott és még aznap megtartották az esküvőt, úgy, hogy a fiatal pár már a legközelebbi hajóval hazautazik az ifjú férj városába.

INGYEN KAPJA

• hó végéig

AZ ARADI KÖZLÖNY-t,

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1930. szeptember 1-től számítjuk.

Barabás Béla – Lebach Irénről

Albrecht főherceg felesége és családja jó barátságban élt dr. Barabás Bélával és nejével — Látogatás a Lebach-család szabadkai kastélyában — Megismerkedés Irénkével — Tréfás találkozás a szabadkai korzón — Lebach Irénke nem ismerte fel dr. Barabás Bélát, aki gabonaügynöknek adta ki magát

Érdekes intimítások Albrecht főherceg nejéről

ARAD, augusztus 26. A világ érdeklődésének középpontjába most egy új név került: a Lebach Iréné. A budapesti jelentések szerint, Lebach Irén elvált férjétől Rudnay Gyula szófiai magyar követtől és e napokban örök hűséget esküdött Albrecht főhercegnek, a Habsburg-ház számottevő tagjának. Mindig a szenzáció erejével hat az a hír, amely a királyi családok magánéletéről számol be, kétszeresen érdekes azonban, ha ennek az udvar környékén szövődött regénynek ilyen romantikus háttere van, mint jelen esetben. A gyönyörű bácskai magyar zseni-leány és a fiatal, nagy közéleti szerepet játszó főherceg szerelmi regényében minden kellék megvan, ami nem mindennapi szenzációvá avatja.

Már hetek óta suttognak erről a szerelemről Magyarországon előkelő szalonjaiban, de bizonyosat csak most irnak a lapok: *Albrecht főherceg lemondott a trónra való igényeiről azzal, hogy hűséget esküdött Ottó királyi hercegnek és feleségül vette a szófiai követ elvált feleségét, a szép Lebach Irént.* Most aztán elemi erővel tör elő a kíváncsiság, amely az újonnan felbukkanó és a közérdeklődés színpadára került embereket körül fogja. *Ki az a Lebach Irén?* Ez most a legaktuálisabb kérdés. Az Aradi Közlöny munkatársának módjában van az érthető kíváncsiságot azon melegében kielégíteni. Barabás Béla dr., aki jugoszláviai rokonai látogatására feleségével együtt minden esztendőben leutazik Szabadka környékére, nagyon jól ismeri a Szabadkán (Suboticán) élő Lebach-családot és annak most világhírűvé lett tagját: Irént.

Nem csoda, hogy a főherceg szeme megakadt rajta.

Barabás Béla dr. Albrecht főherceg fiatal feleségéről a következő érdekes dolgokat mondotta el nekünk:

— Az utóbbi években csaknem minden nyáron meglátogatjuk jugoszláviai rokonainkat és egy ilyen alkalommal ismerkedtünk meg Lebachékkal, akik a Bácska legelőkelőbb családjai közé tartoznak. Néhai Lebach János dúsgazdag földbirtokos volt és három leány és egy fiugyermekét nyugateurópai nívón nevelte. Szabadkán, pazar berendezésű kastélyban él özv. Lebach Jánosné, aki leányaival együtt csak a bácskai nábob-familiákkal: *Vojnich bárókkal, Latinovicsékkal, Vermesékkal, Fernbachékkal* tart fenn barátságos kapcsolatokat. Jól emlékszem Lebach Irénkére, akivel évekként találkoztam, anyja házában. Nyulánk, barna, finomarcu és feltűnően szép tartású leány volt és *nem csodálom, hogy a főherceg szeme megakadt rajta.* Kedves, kedélyes társalgó, rendkívül művelt, sokat olvasó, aki szellemileg is az arisztokráciához számított.

— Volt egy kedves esetem Lebachékkal kapcsolatban, — folytatta tovább Barabás Béla dr. — sajnos, nem tudom olyan jóízűen elbeszélni, mint amilyen pompásan sikerült tréfa volt. Talán két esztendővel azután történt, amikor Lebach Irénkével megismerkedtem, hogy Szabadka sétaterén szemben találkoztam özv. Lebachnéval és két leányával, akik közül az egyik Irénke volt. Tiszteletteljesen köszöntöttem a hölgyeket, Lebachné nyomban megismert és barátságosan megállt néhány pernyi csevegésre. Nyomban észrevettem, hogy a leányok már nem emlékeznek reám, mert tovább haladtak néhány lépésnyire és egyedül hagytak anyjukkal, azt gondolva, hogy a mama hamar elintézi az ismeretlen ismerőst és majd követi őket. Én azonban nem olyan fiú vagyok, akit ilyen könnyedén el lehet intézni és azon nyomban kifőztem egy haditervet Lebachnéval a leányok megtréfá-

lására. Arra kértem a jókedélyű, tréfára hajlamos Lebachné, beszéljen úgy velem, mint ha gabonaügynök volnék és mindjárt hangosan, hogy a leányok is meghallhassák, rá is kezdtem:

Egy jól sikerült tréfa.

— Hát nagyságos asszonyom, én megveszek a gabona, ha olcsón adja. Todja, hogy készpézt fizetek.

Zsidós akcentusú beszédem megütötte a finom kisasszonyok fülét és csodálkozva néztek az anyjukra, aki nem restel egy öreg, zsidó gabonavigéccsel itt a korzó kellős közepén alkudozni. Csodálkozásuk ijedséggé fejlődött, amikor Lebachné így szólt hozzám:

— *Ugyan kedves Braun ur, kísérjen el bennünket hazáig, majd az uton megbeszéljük az ügyet.*

A két leány megvetően végignézt, majd jó messzire előmentek, hogy ne lássák anyjukat, csöppet sem előkelő lovagijával. Mi persze kitiünően mulattunk a jólsikerült tréfán és elhatároztuk, hogy folytatni fogjuk. Amikor a kastély kapujához értünk, így szól hozzám Lebachné:

— *Jöjjön fel hozzánk Braun ur, látogasson meg bennünket.*

A leányok rémülten néztek anyjukra, még mire vetemedik ez az exclusiv életet élő, előkelő és arisztokratikusan büszke urinó. Lebachné azonban karját nyújtotta és a csodálkozástól szinte megkövült leányok előtt felvezetett a pazar eleganciájú szalonba. Néhány perc múlva aztán behívta Irént, aki hűvös udvariassággal tett eleget a hívásnak. Akkor aztán így leplezett le:

— Bemutatom Braun urat, aki nem más, mint Barabás Béla bácsi és elég nem szép, hogy nem ismertétek meg őt az első pillanatban.

Lebach Irénke percekig kacagott a tréfán és egészen felvillanyozódott. Kedélyes hangulatban töltöttük el aztán az estét, a leányokat kártyamutatványokkal szórakoztattam és kitiünően mulattunk.

Szeptemberben főtárgyalás lesz a borsai tűzkatasztrófia ügyében

A legújabb mese: „A zsidók meg akarták ölni Danilát, hogy vérért a pászka keverjék.”

MÁRMAROSSZIGET, augusztus 26. A borsai tűz ügyében, mint legutóbbi számunkban megírtuk, tovább folynak a kihallgatások. A vizsgálat menetében fordulat állott be, amennyiben a hatóságok a borsaiakat, mint sértetteket hallgatta ki és a vizsgálatot egészen előlről kezdték el, mert az eddigi vizsgálat rendelkezésre álló aktacsomójából a tényállást nem lehetett megállapítani.

Kihallgatásra idézték be a polyánaikat, akik a hatóságok előtt erélyesen tiltakoztak a gyújtogatás vádjá ellen és azt hangoztatták, hogy adatokkal bizonyítják be a vád alaptalanságát. Azt nem tagadták, hogy meggyőződéses antiszemitaik, akik az agitációban részt is vettek, azonban kijelentették, hogy a gyújtogatástól távol állanak.

A polyánaik arra a kérdésre, hogy miért antiszemitaik, azt válaszolták, hogy a zsidók állandóan heccelték őket és amikor Danila még márciusban Borsán járt, hogy ott „kultur-előadást” tartson, a zsidók beverték annak az iskolának az ablakait, ahol Danila az előadást tartotta.

A polyánaik különben azzal a képtelen mesével hozakodnak elő, hogy

A magyar kormány közmunkával akarja enyhíteni a munkanélküliséget

BUDAPEST, augusztus 26. A magyar kormány tegnap megindította az általános akciót a közmunkák bevezetésére és a nyomor enyhítésére. Bud kereskedelemügyi miniszter elrendelte az összes közmunkák haladéktalan megindítását és ugyanilyen rendeletet adott ki Sipócz, a székesfőváros főpolgármestere is.

A főváros ezenkívül elhatározta, hogy az ideiglenes munkások számát felemeli és mindenki kap ingyen ebédet, aki nem képes azt megfizetni. Az idén nagyobb mennyiségben osztják ki a ruhákat és cipőket a szegények között.

Sincero biboros visszaérkezett Rómába

RÓMA, augusztus 26. Sincero biboros és kísérete ma reggel hat óra negyven perckor visszaérkezett Rómába. Amikor a biboros kitért szalonkocsijából, Bobrik vatikáni és Votiani kvirináli ügyvivők fogadták, ezenkívül számos vatikáni előkelőség is megjelent a biboros fogadtatására. Sincero biboros a hosszú ut fáradalmi dacára a legmelegebb hangon emlékezett meg a magyar kormány és nemzet szívélyes fogadtatásáról.

A személyiségek egészen a lakásáig kísérték el a biborost, aki „Éljen Magyarország!” felkiáltással bucsuzott el tőlük. A pápa, aki a Szent Imre ünnepek során melegen érdeklődött az ünnepegekről, holnap fogadja kihallgatáson Sincero biborost és kíséretét.

Félmillió svéd koronát ajánlanak az Andree-expedíció naplójáért

A svédországi Grema városában temetik el a fellelt sarkutazót

STOCKHOLM, augusztus 26. Egy külföldi sajtókonzern félmillió svédkoronát ajánlott fel az Andree-expedíció naplójáért, amelyről még az sem tudható, hogy el lehet-e olvasni. A holttesteket valószínűleg a II. Oszkár nevű páncélhajón hozzák haza és Andree egykori kíváncsága szerint születési helyén, Középsvédország Crema városában helyezik örök nyugalomra.

a zsidók meg akarták ölni Danilát, hogy vérért a husvét pászka keverjék.

A vizsgálat már erőteljesen halad a befejezés felé, úgyhogy, mint a nyomozó hatóságok kijelentették, szeptemberben már a főtárgyalásra kerül a sor.

Az aradi mozik mai műsora

CENTRAL: TUNDÖKLŐ PÁRIS. Nagyrészen színes felvételekkel készült hangos filmrevü a Casino de Paris teljes revütársulatának legszebb attrakcióival, csodás táncokkal és dalbetétekkel. A főszerepekben: Diana Hart és Forester. Előadások kezdete 7 és egynegyed 10 órakor. Kezdekör az ajtók bezáratnak.

SELECT: 7 órakor.

MODERN (Marosparti nyári mozgó): Fél 10 órakor. Premier. SZERELMI LÁZ. Érdekfeszítő filmjáték Hans Junkermann és Vivian Gibson-nal a főszerepekben.

ELITE: 7 és egynegyed 10 órakor. Utóljára. RICHELIEU BIBOROS. Történelmi dráma. Főszerepekben: Alma Rubens és Robert B. Mantel.

GRADISTE: 7 és 9 órakor. Utóljára. KAVIÁR-HERCEGNŐ. Rendkívül érdekes vígjáték. Anny Ondra-val a főszerepekben.

H I R E K

Falusi tragédia

Egy kicsiny falusi tragédia a világ rohanó áradatában, semmi más...

Abrudean Gente az aradmegyei Marosbaja község egyik leggazdagabb embere volt. Már az összesen 120 lakosból álló község viszonyaihoz mérten. Pár hold földje, háza, kertje, két ökre, néhány tehene, aprójószágja és mindene volt, ami egy kis falusi gazdaságban kell. Leánya a falu egyik jómódu legényének a menvaszónya és a leánykérést épen tegnap délre tűzték ki. A házban lázasan folytak az előkészületek, a leányka szíve erősen dobogott a szoros pruszlik alatt és álmodozva gondolt a jövőre... szóval Abrudean Gente holdog ember volt. Egészen addig, amíg rá nem süjtött a felsőbb hatalmak haragja.

A sors pedig úgy akarta, hogy tegnapelőtt éjjel zivatar vonuljon el Marosbaja felett. Ömlött az eső, dörgött az ég és vakító villámok cikáztak el a falu felett. És az egyik villám hatalmas csattanással belevágott Abrudean istállójába és agyon-sújtotta a két ökröt és a teheneket. A hivatalos csendőrségi jelentés két sorban emlékezett meg az esetről és ennyi szerepelt róla: „A kár 80-90.000 lej”. A tény az, hogy a gazda lába alól kiesezett a falat, a vakító villám egy pillanat alatt földhözragadt szegény embert csinált belőle. Másnap reggel a család sírva állta körül az állatok megszenesedett tetemét...

És másnap délelőtt elindult a leánykérő menet. Valahol a falu közepén hallotta meg a vőlegény, mi történt az éjszaka, hogy leendő apósa szegény ember lett. És a menőt a falu közepéről visszafordult... Abrudean házában hiába várták a kérőket. A szegény leány nem kellett többé. A csinos, tisztas kis parasztházat asszonyi sírás veri fel, anya és leánya együtt siratják az eltűnt vagyont és a szertefoszlott álmokat.

Kicsiny falusi tragédia az egész. Szinte észre sem vevődik a világ rohanó áriában, a nagy események közepette. Egy kétsoros, száraz csendőrségi jelentés örökíti csak meg az utókor számára...
Marosi Rudolf.

— **Mária anyakirályné elnökségével segélybizottság alakult.** Bucurestiből jelentik: Az ország különböző részeiben pusztító elemi csapások által sújtott lakosság felszegélyezésére központi segélybizottság alakult, amely köriratban szólította föl a lakosságot a segélyakcióra. A köriratot Mária özvegy anyakirályné írta alá.

— **Hazatért az angol flottilla Constanzából.** Bucurestiből jelentik: Az angol flottilla ma délelőtt elhagyta a román partokat, a román hajóraj egész a határzónáig kísérte a flottillát, ahol kölcsönös üdvözlések után a hajóraj hazafelé folytatta útját.

— **Megkezdődött az eskütétel Aradon.** Ma megkezdődött az aradi megyeházán a megyei tisztviselők eskütétele. A tisztviselők Lázár Ágoston dr. megyei választmányi elnök kezébe tették esküt a királynak. Az eskütételek tovább folynak, a megyei jegyzők a főbírák kezébe tesznek esküt.

— **Főmérnököt választ a megyei tanács.** Szeptember 10-én választja meg a megyei tanács Aradmegye főmérnökét és mérnökét. A megye állandó választmányja most foglalkozott az ügyvel. A közmunkaügyi minisztérium a maga részéről első helyen Bartos Jenő főmérnököt, második helyen Gergely Lajos főmérnököt ajánlotta, akik most a minisztériumban teljesítenek szolgálatot. A permanens bizottság a maga részéről harmadiknak Filip városi mérnököt kandidálta. Aradmegyei tanácsa a három jelölt közül fogja megválasztani a főmérnököt és mérnököt.

— **Ottó extrónörökös nem távozott el Lequietióból.** Madridból jelentik: Minden elmentéses hírrel szemben, Zita exkirályné udvartartása megcáfolja azt a hírt, mintha Ottó extrónörökös eltávozott volna Lequietióból. Ottó csak októberben tér vissza Belgiumba. Hogy folytassa egyetemi tanulmányait.

Az „ARADI KÖZLÖNY” strand-szépségversenyének győzteseiről készült fényképek

Fessler Róbert fotoszalonn és a Bloch H. fotóház kirakataiban

A vasárnap délelőtt lezajlott strandszépségversenyünk méltán keltette fel a közérdeklődést és tette egyik napról a másikra népszerűvé a verseny győzteseit. Vigh Ibolyka, Reichel Lulu, Surhoff Greti nevét ezekben a napokban többen emlegették, mint a legismertebb politikusét és sokan vannak, akik nem lévén jelen a Neptunban lefolyt versenyen, kíváncsiak a strandkirálynőre és udvarhölgyeire. Ezt a kíváncsiságot elégíti ki Fessler Róbert fotóművész, aki a helyszínen és a műtermében pompás felvételeket készített a szépségverseny győzteseiről. A képek nagyrészt már elkészültek és a strandkirálynő és a két ud-

varhölgy színes fotográfiája szerdán délutántól látható már a Fessler-cég főtéri kirakataiban (Szabó Albert-ház kapuja).

A helyszínen készült felvételek, amelyek a zsűrit, a versenyben résztvevő szépségeket, valamint a közönséget ábrázolják, ugyancsak szerdán délután kerülnek kiállításra a Bloch H. fotóház kirakataiban. A riportfelvételek egy részét Fessler Róbert, másik részét pedig Bloch Janka készítette. Ugyancsak közszemlére tesszük a helyszíni felvételeket az Aradi Közlöny kiadói hivatala előtt lévő kirakat szekrényben is.

— **Betiltotta a magyar kormány a szociáldemokraták szeptember 1.-i pesti felvonulását.** Budapestről jelentik: A szociáldemokraták szeptember elsőjére tervezett felvonulását nem engedélyezte a belügyminiszter, mert az ucca rendjét minden körülmények közt biztosítani akarja.

L. B. SELYEMHARISNYA
ELISMERT JÓMINŐSÉG kis hibával **118 lej**
LUSZTIQ & BERGER-nél
ANAD, Bul. Regina Maria 24.

— **Késői hóhullám lepte el Angliát.** Londonból jelentik: Angliát ma késői hóhullám lepte el. Délután két óraker árnyékban 84, a napon pedig 127 Fahrenheit volt a hőmérséklet. A meteorológiai intézet jelentése szerint ez a hóhullám addig fog tartani, míg a sziget déli részén a légáramlat meg nem indul.

— **Eskütétel a rendőrségen.** Ma délelőtt folyt le az aradi rendőrségen a rendőrtisztek eskütétele Károly királynak. Az aktusnál dr. Moga Romulus kvestor jelenlétében Turicu és Grozescu lelkészek olvasták fel az eskümintát. Dr. Moga Romulus Marsieu Justin dr. megyei prefektus kezeihez, a prefektus hazaérkezése után teszi le a hűségesküt.

— **Hatalmas részvét mellett temették el Vértés Adolfot.** Tegnap délután helyezték impozáns részvét mellett örök nyugalomra a temesvári zsidótemetőben dr. Vértés Adolfot a temesvári zsidóhitközség volt elnökét. A temetésen testületileg megjelent Temesvár zsidósága. A 18 éven át volt hitközségi elnököt először dr. Drechsler Miksa főrabbi paréntálta el kegyeletos szavakkal. Kun Richárd pedig a temesvári zsidó hitközség nevében mondott Vértés dr. koporsója felett könnyekig megható bucsuztató beszédet. Azután Mercea Viktor dr. az ügyvédi kamara dékánja méltatta az elhunyt jogászai működését. Végül pedig Márton dr. a zsidó liceum nevében bucsuztatta a halottat. A temetésen résztvevett az aradi zsidóság küldöttségének csoportja. Szénes Henrik és Kalmár József vezetése mellett. Az aradi küldöttségen kívül természetesen megjelentek a bánáti zsidó hitközségek képviselői is.

— **Egy pesti színész és egy történelmi nevet viselő mágnás házassága.** Budapestről jelentik: A Nemzeti Színház legifjabb tagja, Radó Mária, három havi szabadságot kapott házasságkötés címén. A fiatal művész egy történelmi nevet viselő mágnásfamilia ifjú tagjával köt házasságot, ami országsszerte nagy feltűnést kelt.

— **Autóbaleset érte lovag Reu Illésné.** Nagyváradról jelentik: Könnyen vezetéssé válható baleset történt vasárnap a Sport-tér közelében. Reu Illés dr. rendőrprefektus felesége egy társasággal Jakabffy József élelő bankigazgató autóján hazafelé igyekezett a teniszversenyéről és a Sport-tér közelében összeütközött az autó egy bércocsival. A kocsi rudja behatolt az autó ablakán s megsebezte arcán és orrán dr. Reu Illésné. Az úriasszony sérülése könnyebb természetű. A baleset híre Aradon is nagy részvétet keltett, miután dr. Reu Illés aradi szigurancafőnök volt és itt vette feleségül Hoffmann Magda ismert aradi úriasszonyt.

— **Halálozás.** Schilling Sámuel v. főkalauz 25-én elhunyt. Temetése ma délután 5 órakor lesz a ségai volt Rózsa-u. 16. sz. házból.

— **Visszatértek a pesti Szent Imre-ünnepély erdélyi zarándokai.** Budapestről jelentik: Ma délután megható jelenetek között tért vissza a Nyugati pályaudvarról a Szent Imre-ünnepélyre elzarándokolt erdélyiek vonata. A 26 vagonból álló szerelvényvel 1700 ember tért vissza. Hivatalos bucsuztató nem volt, csupán az államvasutak dalárdája énekelte. A zarándokok közül számosan most voltak háboru óta először Pesten, sőt voltak olyan csiki székelyek is, akik most látták először a magyar fővárost.

— **Véres dráma egy gyakorlótéren.** Targu Jüből jelentik: Véres dráma játszódott le tegnap a gyakorlótéren. Mihulescu Ion, a 18. ezred katonája ellenséges viszonyban volt Coleiu Mateival, akit megakart gyilkolni. Tegnap a gyakorlótéren rá is lött ellenfelére, de a golyó céltévesztett és Baldovin Smarand cseli katonát ölte meg. A gyilkost azonnal letartóztatták.

— **Egy napon három betörés történt Pécskán.** Az Aradi Közlöny tegnapi számában megírta, hogy vasárnapról hétfőre virradó éjszaka két betörés történt Pécskán. Ismeretlen tettesek kirabolták Moholea Illés és Lelik György üzletét, onnan mintegy 300.000 lej értékű árut vitték magukkal. Mint pécskai tudósítónk jelenti, ugyanekkor még egy betörés volt Pécskán, amelyet valószínűleg ugyanezek a tettesek követtek el, mint a másik kettőt. Feltörték ugyanis a Palóczi-tele strandvendéglőt és onnan mintegy 5000 lej értékű ital és ételneműt loptak. A betörések ügyében az egyik aradi biztosító intézet is a vizsgálat megindítását kérte, amennyiben két kárvallott ellopott holmijai biztosítva voltak és az intézetnél a tárgyak értékének kifizetését kérték. A rendőrség részéről Burgariu Todor detektív vezette be a nyomozást.

— **Magyar munkásholttest egy viscosel gyár közelében.** Lilleből jelentik: Echirollen község határában, a viscosel gyár közelében, egy magyar munkás holttestét találták meg. A munkás nyakán borotvától származó seb tángott. A borotva a holttesttől két méternyire volt elhelyezve. A rendőrség széleskörű nyomozást vezetett be a tettes kézrekerítésére.

— **6000 éves város romjaira bukkantak a karimári sivatagban.** Londonból jelentik: A karimári sivatag délnyugati szélén ókori város romjaira bukkantak. A romok 6000 esztendő nyomokat mutatnak és itt lehetett a székhelye és kereskedelmi gócpontja az Afrikán átvonuló drágaköveskereskedelemnek. Az épületek babiloni kultúra befolyását mutatják és egyes tudósok megállapítása szerint a romok közelében lakó bennszülöttek még most is embereket áldoznak bálványaiknak.

— **Az élesnyelvű kofaasszony jubileuma.** Debrecenből jelentik: Özvegy Varga Lajosné kofaasszony ma jubilált, mert tizenötödikször ítélték el városszerte ismert éles nyelve miatt becsületsértésért és rágalmozásért. Ezuttal egy bírósági végrehajtó volt a sértett fél, akit Vargáné nem a legszívélyesebb módon fogadott, amikor lakásába végrehajtani ment.

— Ismét divatos lett a bajusz és szakál viselete. Párisi és londoni híradások szerint Angliában és Franciaországban ismét divatos lett a bajusz és szakál viselete. A férfinem ezzel egy olyan szokást újított fel, amely az emberiség történetével egyidős. — A bajusz és a szakál karaktert ad az arcnak, biztosabb és komolyabb fellépést kölcsönöz. Az új divat nemzetközi társasszalonokba vonult be elsőnek. Az újszabású szakál ugynevezett etruszk-szakál, amely betölti az arcot és hegyesre nyírott. Fiatalemberek leginkább a reimsi székesegyház falán levő figurákon látható nyírott szakált viselik, amelyet szakkörökben Szent Józsefről neveztek el. Angliában különösen a pofaszakál és a nyírott bajusz viselete lett divatossá.

— 70-re emelkedett a Calmette-szérumoltás lübecki csecsemőáldozatainak a száma. Lübeckből jelentik: Az éjszaka a Calmette-féle gyermekoltás következtében ismét meghalt 2 csecsemő, úgy, hogy az áldozatok száma 70-re emelkedett. Még 50 gyermek fekszik beteg a szérumoltás folytán.

— Huszonkét és félmillió lejes gyémántlelet. Londonból jelentik: Az Északafrikában levő Ramaualand gyémántmező egyik felügyelője olyan értékes leletre bukkant, amellyel máról holnapra dúsgazdag ember lett belőle. A felügyelő körútja alkalmával egy nagy követ talált, amelynek vizsgálása gyémánttal volt megtakva. A gyémántok mindegyike több mint száz karát. A gyémántok értéke több mint 285 ezer font sterling (22 és fél millió lej). A vizsgálat még nem állapította meg, hogy a gyémánt természetes módon került a közetbe, vagy pedig gyémántrablók helyezték el oda.

— Szeptember 1-én kezdődik Aradmegyében és Aradon a lovak, valamint úgy állatok által, mint motorerővel hajtott járművek sorozása. A felülvizsgálatot és osztályba való sorozást november 2-ika és 22-ike között hajtják végre. Október 1-é és 30-ika között sorra kerülnek az összes motoros járművek és be kell mutatni a személy- és teherautókat, motorbicikliket és traktorokat az afra kinevezendő bizottságnak. A sorozóbizottság ezt az összeírást minden esztendőben eszközli, úgy, hogy semmi különleges intézkedést a rendelet nem jelent. A lovak, valamint járművek bemutatásának sorrendjét az illetékes hatóságok annak idején közölni fogják.

— Nyomora miatt a Marosba ugrott egy 76 éves matróna. Tegnap délután 4 órakor a kettes számú strandnál a járókelők arra lettek figyelmesek, hogy egy öregasszony a Maros hullámaiba veti magát. A fürdő uszómesterei, a Barna-Testvérek gyorsan utána ugrottak és kimentették, de a mentés közben az öregasszony a lábát törte. Kiderült, hogy az öngyilkos matrónát Ghita Jánosné sz. Dodics Máriának hívják, 76 éves és nyomora miatt akart megválni az élettől. Beszállították a kózkórházba.

— Inzultálta férje barátját. Ma délelőtt hatalmas botrány játszódott le a Kossuth-uccai központi rendőrség épülete előtt. A rendőrség előtt haladt el Bertik György bérkocsis felesége, amikor egy kocsin megpillantotta azt az asszonyt, aki tudomása szerint férjével gyengéd érzelmi kapcsolatokban áll. Bertiknél vetélytársa megjelenése annyira felzúgatta, hogy a kocsihoz rohant, a kocsi kezéből kitépte az ostort és az asszonyt ütlegelni kezdte. Az asszony leugrott a kocsiról és menekülni próbált. Bertiknél azonban kergetni kezdte és reprodukálhatatlan szavakkal illetve férje elcsábítóját. Több rendőr odasietett és nehezen sikerült megfékezni a feldühödött asszonyt. A két vetélytársat bevitték a rendőrségre és a kényes ügyről jegyzőkönyvet vettek fel.

— Elütötte az autó és nem történt semmi baja. Ma reggel könnyen végzetessé válható szerencsés kimenetelű karambol történt a Radnai-úton. Amikor reggel befutott a hegyaljai villamos nagy tolongás volt a megállónál. Ugyanekkor érkezett ide a Mikelaka felől Aradra igyekvő autobusz is. Az uccán felgyűlt embertömegből egy asszony az autobusz elé került. Az asszony nem volt figyelmes a közeli autobuszra és amikor az közelről túlkölt, az asszony megijedt és egyenesen az autó elé ugrott, amely elütötte, de csodálatosképpen oly szerencsésen, hogy semmi baja sem történt.

Különös bonyodalom Pick Ernőné hagyatéka körül

ARAD, augusztus 26. Még el sem száradt a sok virág és koszorú, amit a rokonok, ismerősök és jóbarátok helyeztek el a kegyelet és részvét jeléül özv. Pick Ernőné frissen domboruló sirhantjára és máris különféle hírek szállingóznak a városban azokról az eseményekről, amelyek a ravatalt körülfogó szobákban a felmenő és lemenő ágbeli rokonok között játszódtak le.

Közismert Aradon, hogy néhai Pick Ernő azok közé a puritán jellemű, vasszorgalmu kereskedők közé tartozott, akik egy életet szenteltek arra, hogy anyagi biztonságukat tekintélyes színvonalra emeljék. Egy Szabadság-téri ház, több ingatlan, értékpapírok, lakásberendezés és egy tekintélyes summa készpénz képezik Pick Ernő életműködésének eredményét. Néhány hónappal ezelőtt bekövetkezett halálával még nem vált aktuálissá a vagyoni helyzet tisztázása, miután az özvegy volt minden. Pick Ernőné halálával azonban egyszerre aktuálissá lett, hogy ki, illetve kik lesznek a tekintélyes vagyon örökösei.

Huszonnégy órával Pick Ernőné halála után megérkeztek az örökösök a temetésre. Megratták az elhunyt uriasszonyt, majd a vagyoni helyzet tisztázását célzó tárgyalásokba bocsájtkoztak egymással. Kellemetlen meglepetésként hathatott már az első pillanatokban, hogy mire a rokonság megérkezett, a

Hat milliót hagyott hátra az uriasszony

lakás padlása teljesen üres volt, a lakásból is hiányzott több értéktárgy. Hogy ki volt az eltulajdonító, ezt természetesen nem lehetett megállapítani. Az a feltevés azonban, hogy a házhoz közelálló alkalmazottak éltek vissza a bejöttük helyezett bizalommal.

A temetés előtt éjszakát Pick Ernőné családtagjai igen nyugtalanul töltötték el. Az izgalom miatt minden neszre felébredtek és miután azon éjszaka szél is volt, a családtagok minden pillanatban azzal az érzéssel ébredtek, hogy valaki járjuk a lakásban és folytatni akarja zsákmányolását. A temetés után különös bonyodalom keletkezett.

A családtagok nem tudtak abban megállapodni, hogy ki kísérelje el özvegy Pick Ernőné utolsó utjára, mert az előzmények után senki sem akarta magára hagyni a lakást.

Végül is abban állapodtak meg a rokonok, hogy mindenki otthon maradjon, nehogy további meglepetések érhessek az örökösöket.

Pick Ernőné egyebekben írásos végrendeletben fektette le, hogy több mint hatmillió lejt kitevő vagyonát milyen arányban örököljék a családtagok. A végrendelet szerint a vagyon hét egyenlő részben oszlik meg Pick Ernő családjában a közeli és távoli rokonok között. A végrendeletet egyébként már tegnap felbontották.

Lon Chaney, a híres filmszínész meghalt

Los Angelesben érte utól a halál

LOS-ANGELES, augusztus 26. Rövid jelentés számol be arról, hogy Lon Chaney a hírneves filmszínész ma hirtelen meghalt. A haláleset híre óriási részvétet váltott ki a filmvilágban, mert Lon Chaney nemzetközi vonatkozásban egyike volt azoknak, akik a filmművészet terén hervadhatatlan érdemeket szereztek maguknak. Lon Chaney a maga gnomszerű figurájával tökéletes tükröt nyújtotta a mai emberiség szörnyű kinszenvedésének. Minden egyes alakításában ott lebegett a meglátások és rögzítések művészi fluiduma.

A Béna Ember című filmben kezdte meg karrierjét Lon Chaney. Már ebben a rövid képben elárulta, hogy nem egy mindennapos tehetségöl van szó. Alakítása annyira megkapó és szívbemarkoló volt, hogy varázslásra magához ragadta a közönség figyelmét. Tulajdonképpen tehetsége az egész filmvilágban igen jól ismert Notredamei toronyőr című filmben bontakozott ki. Egy egész emberi élet,

illetve az egész emberiség élete a maga bizar ferdeségében, a maga nyöszörgő fájalmában, a maga nagyotakarásában ott vibrált Lon Chaney minden mozdulatában.

Akrobata mutatványainál mindenki ott érezte a maga szívét dobogni. Lon Chaney sorsa az egész közönség sorsa volt. Az emberi tragédiának legdöbbenetesebb kifejezője az a kép, amely „Az ember, aki a pofonokat kapja” címet viseli. Itt aztán valóságos forrongásba hozta az embereket, akik nem győzték eleget nézni ennek a gnomszerű alaknak heroikus vívódását a maga és a mindenki emberségéért.

Pillanatnyilag szinte hihetetlennek hangzik, hogy ez a kiváló művészember így váratlanul elköltözött az élők sorából, de ha igaznak bizonyul, úgy a filmművészet egyik leg-ozloposabb tagját veszítette el a világ. Pótolhatatlannak látszó veszteség, mert nem minden évtizedben születik egy olyan művész, aki korának minden kvalitását, aki annyira össze tudja süriteni művészetében a hatóerőket és aki annyira tud uralkodni a tömegeken, mint ahogy Lon Chaney azt tette.

— Templomi ülések bérbeadása. Az aradi neológ zsidó hitközség előjárósága közli, hogy a nagytemplomi ülések bérbeadása f. hó 31-én, a pótimaházi ülések bérbeadása szeptember 7-én kezdődik. A jelenlegi bérlők bérlési előjogát a nagytemplomi ülésekre szeptember hó 10-ig, a pótimaházban szeptember 12-ig tartjuk fenn. A tulajdonosok templomüléseik jegyét f. hó 31-től kezdve vehetik át a karbantartási díj leróvása után. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a templomülésszám felmutatása nélkül senkit sem bocsátanak be a templomba. A pótimaházba diákok és szegények ingyen kapnak ülőhelyet, e jegyek iródkban vehetők át. Arad, 1930 augusztus 25.

— Arad vagy Temesvár. Érdekes küzdelem színhelye lesz az aradi nyomdászok augusztus 31-iki kerti ünnepélye. Temesvár legjobb kuglizójának egy része bejelentette, hogy a tekeversenyen megmérkőzni óhajt Arad legjobb dobóival. A kuglizók hívei nagy érdeklődéssel tekintenek a verseny kimenetelére elé, vajjon Arad vagy Temesvár legjobb dobói viszik-e el az értékes díjakat. Az új-aradi Kornett-venéglőben tartandó kerti ünnepélyen ezenkívül még számtalan szórakoztatásról gondoskodik a rendezőség

— Chilevitz Rózi bécsi mintára teljesen átalakított Montessori óvodájában a játékkurzusokat szeptember 1-én kezdi meg. Beiratkozások, valamint bővebb ismertetések Sbrada Sincai (Szent Antal-ucca) 4.

— A román kat. magyar tannyelvű flúiskolában a beiratkozások szept. hó 1—8-ig lesznek délelőttönként a kat. gimnázium épületében levő hitközségi irodában (Kálvin János-ucca 22.) Beiratkozhatnak I. és II. oszt. tanulók. Az I. osztályba irandók hozzák magukkal születési anyakönyvi kivonatukat is. Az oktatás teljesen ingyenes.

— Saját repülőgépén érkezett Budapestre Dorothy Mackall amerikai filmprimadonna. A világhírű amerikai beszélő-filmszínésznő pesti látogatásáról hoz érdekes képeket és riportot a Színházi Élet legújabb száma. Molnár Ferenc képekben és írásban számol be a „Hattyú” londoni jubileumi előadásáról. Ince Sándor „Barátságos arcot kérek” címen írt sajtó felvételeivel illusztrált cikket. Rengeteg szép képen és olvasnivalón kívül a Színházi Élet új száma egy- és háromfelvonásos szindarabot, 32 oldalas gyermekjátékot, költőt ad mellékként új számához. Egyes szám ára 40 lej. Egy negyed év előfizetési díja 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VI. Arad-ucca 8.

SPORT KÖZLÖNY

Az AAC uszóinak és pólózóinak diadalmas szereplése Buziáson

A nagy konkurenciában is fölényesen nyerték az aradiak a pontversenyt és a vízipóló-tornát — 250 indulója volt a buziai versenynek — Négy országos rekordot javított az AAC — Vasárnap Nagyváradon startolnak a buziai verseny hősei.

BUZIÁS, augusztus 26. Valóan nagyszabású és érdekes uszóversenyt bonyolított le vasárnap a buziai fürdőigazgatóság. Kétségtelen, hogy a verseny hatalmas — 250 főnyi — induló tömege felülmulja az eddig rendezett őséss versenyek mezőnyét. Ez a körülmény pedig csak növeli ennek a diadalnak az értékét, amelyet az AAC indulói vívtak ki. A versenyen az AAC uszói kívül megjelentek a startnál a Nagyvárad S. E., a temesvári Kadima, Rapid és Unió, a resicai UDR és a lugosi TVE versenyzői.

A hat idegen egyesület versenyzői közül a legerősebb ellenfelük az aradiaknak az NSE uszói voltak, akiket az ország sportközvéleménye a legjobb uszóknak tartott. Az AAC fiatal uszógárdája azonban kitett magáért, mert a pontversenyt nagy fölényvel nyerve második helyre utasította a nagyváradiakat. Hogy teljes legyen a siker az AAC uszók négy új rekorddal gazdagították a romániai uszók rekordlistáját. Az uszók sikerére a vízipólózók tették a diadal koronáját, mert veretlenül egyetlen gólt nélkül nyerték a vízipóló tornát. Természetesen a rendezésben segédkező temesváriak igyekeztek minden elkövetni, hogy az aradi diadalt megakadályozzák, de eredmény nélkül, mert a kitűnő gárdát még a legalattomosabb murka sem tudta meggátolni a győzelem elérésében. Részletes eredmények:

100 m. melluszás: 1. Melchner (AAC) 1 p. 24 mp. román rekord (rég. rek. 1 p. 28 mp.), 2. Huntzmann (Rapid), 3. Hanecker (AAC).
200 m. melluszás: 1. Melchner (AAC) 3 p. 13 mp. román rekord, (rég. rek. 3 p. 28 mp.), 2. Cristea (Unió), 3. Hanecker (AAC).
100 m. gyorsuszás: 1. Felicides (NSE) 1 p. 15 mp. 2. Schmelchstein (UDR), 3. Kretsmári (NSE).
400 m. gyorsuszás: 1. Simánszki (NSE) 6 p. 30 mp. 2. Köteles (AAC), 3. Simonsits (AAC).
100 m. hátuszás: 1. Schönberger (NSE) 1 p. 24 mp. román rekord, 2. Pasics (LTVE), 3. Berényi (Kadima).
50 m. úszási gyorsuszás: Fiesch (Kadima) 34.3 mp., 2. Tóth (AAC), 3. Cornel (AAC).
3x50 m. melluszó staféta: 1.

AAC (Hanecker, Berta és Melcher) 2 p. 0.5 mp. román rekord. 2. LTVE, 3. Kadima, 4. 50 m. gyorsuszó staféta: 1. AAC (Gérecz, Bergesz, Tóth és Köteles) 2 p. 18.4 mp. román rekord. 2. LTVE, 3. Kadima. 3x50 m. vegyes staféta: 1. NSE 1 p. 50 mp. 2. AAC (Melchner, Köteles, Bergesz), 3. L. TVE. 25 m. hölgvgyorsuszás: 1. Litsek (LTVE) 24.5 mp., 2. Verő (Kadima), 3. Weinberger (Kadima). 25 m. hölg melluszás: 1. Litsek (LTVE) 27 mp. 2. Rosenthal (Kadima), 3. Weinberger (Kadima). 25 m. gyermekuszás: 1. Grósz (AAC) 17.4 mp. 2. Szobota (Kadima). 3. Brest (Kadima).

A vízipóló tornán valamennyi versenyen résztvevő egyesület szerepeltette csapatát. A tornát kombinált kiesési rendszerrel bonyolították e. Az AAC-csapat (Pártos—Kornis, Köteles—Bergesz—Tóth, Melchner, Szathmáry) három szép győzelmet aratva az LTVE ellen 6:0 arányban egyetlen gólt nélkül veretlenül nyerte a tornát, második a NSE és harmadik a Rapid lett. Pontversenyben: 1. AAC 38 pont. 2. NSE 22 pont. 3. Kadima 19 pont. 4. LTVE 17 pont. 5. Rapid 8 pont. 6. Unió 3 pont. 7. UDR 2 pont.

Végig tekintve a versenyről szóló részletes tudósítást, elsősorban Melcherről kell megemlíteni, aki a győztes vízipóló csapat tagja és három rekord részese. Ha elgondoljuk, valamennyi város uszóinak alkalma van állóvízű uszodában trenirozni és csupán az aradi uszók vannak kényszerülve folyóvízben trenirozni, akkor minden egyes AAC-uszó neve mellé dicséret jelzőt kell illesztenünk. De nem szabad elismerő szó nélkül hagyni az uszó gárda két vezérét sem, Kornis Árpádot és Bergesz Gyulát. Reméljük, hogy a város által felépítendő 50 méteres uszoda létesítése azt fogja jelenteni, hogy a már más városoktól elhódított román uszóhegemonia Arad kezében marad.

Az AAC uszói és pólózóinak vasárnap Nagyváradra rándulnak, ahol résztvesznek a NSE versenyén a „Sonnenfeld“ uszovándorserlegéért és a „Nagyvárad“ napilap vízipóló kupájáért való küzdelemben.

Megkezdődött az AKE nemzetközi tenniszversenye

Nagyszabásúnak ígérkezik a verseny.

ARAD, augusztus 26. Ma délután kezdett vette az AKE nemzetközi tenniszversenye. A külföldi játékosok, akik tulajdonképpen hivatalosan a verseny nemzetközi jellegét adni, még nem érkeztek Aradra, mert a nagyváradai verseny csak ma fejeződött be. A játékosok a verseny után nyomban vonatra ültek, úgyhogy azok még az éjszaka folyamán megérkeznek Aradra. Tehát így holnap már nem lesz semmi akadály annak, hogy a verseny teljes gőzzel folyjon.

A verseny egyike lesz a legnagyobb nemzetközi versenyeknek, melyet az utóbbi időben Aradon tartottak, amit nemcsak csupán a pompás külföldi játékosok szereplése biztosít, hanem az egyes számokra érkezett hatalmas nevezéstömegek, így a férfিয়েg első osztályban 65, a férfিয়েg másodosztályban 52, a női egyes első osztályban 42, a női egyes másodosztályban 26, a férfipárosban 39, a vegyes párosban 50 nevezés futott be.

Ma délután mindössze néhány előmérkőzést lehetett megtartani, melynek eredményei a következők: **Férfিয়েg másodosztályu:** Fessler (AAC)—Stern E. (AKE) 6:2, 6:2. Roth (AKE)—Kanyuk (AAC) 6:2, 6:2. Vámos (Hellas)—Gitta (AKE) 6:3, 6:3. **Női egyes másodosztályu:** Hollanderné (AKE)—Hajnal Baby (AKE) 6:3, 4:6, 6:2. **Híusági fiuk:** Világ (AKE)—Gitta (AKE) 7:5, 6:2. Reich (AKE)—Wells (AKE) 6:3, 6:3. Világ (AKE)—Reich (AKE) 6:3, 6:2.

Magyarország újabb győzelme a nürnbergi vízipóló-tornán

Angliát verte meg 8:4 arányban.

NÜRNBERG, augusztus 26. Ma délután 8000 főnyi közönség előtt ideális nyári időben folytatódott a küzdelem a Klébsberg-kupáért. A két első nap eredményének alapján a hat résztvevő erőviszonyait két csoportra lehet osztani. Az első csoportban van Magyarország, Németország és Belgium pontvesztés nélkül. A másik csoportot alkotja Svédország, Anglia és Franciaország, vagyis azok, melyeknek eddig nem sikerült egyetlen pontot sem szereznie.

A mai mérkőzések során Belgium Svédországgal mérte össze erejét. A mérkőzés kemény, helyenként durvaságokra hajló küzdelmet hozott, melyet a végül jobb belga csapat megérdemelten nyert meg 4:2 (2:1) arányban.

Franciaország csapata ezuttal is katasztrófális vereséget szenvedett Németországtól. A német csapat a starttól végig nyomasztó fölényben játszva biztosan győz 11:0 (3:0)-ra. A mérkőzést Komjádi Béla, a kiérdemesült magyar vízipólókapitány vezette.

Magyarország heves küzdelem után 8:4 (2:2) arányban végzett Anglia csapatával. A mérkőzés a második félidő közepéig úgy látszott, hogy meglepetést fog hozni. Kezdet után Keserü II. megszerzi a vezető gólt, de a magyar könnyen vette a játékot, az angolok nagyon nekifeküdtek és így csakhamar 2:1-re vezettek Neame góljaival. Német még félidő előtt kiegyenlítette az angol előnyt. Szünet után Német újabb góljával a magyarok vezetnek, de nem sokáig, mert az angolok Suhto

Üzletáthelyezés miatt

mélyen leszállított áron kapható:

linoleum viaszosvászon,

gummikabát, kókusz szőnyeg, lábtörők, játékok és autótető vásznak stb.

Linoleum A. STECKL

cégnél

Arad, Bulev. Regina Maria 8.

Üzletünket november 1-én Fischer Eliz-palotába helyezük át.

góljával egyenlített. Ezután Keserü II. juttatja a vezetéshez a magyarokat. Majd Keserü I. két góljával növeli az előnyt. Vértessy és Keserü II. góljai csak bebiztosítják a győzelmet. Befejezés előtt az angoloknak sikerül még egy gólt elérnie Neame révén.

— **Dörner László bemutató-mérkőzést játszott Balatonalmádin.** Balatonalmádiról jelentik: A ma délután befejezett országos tenniszverseny alkalmával, az Aradról elszármazott Dörner László, aki időközben professzionista lett, bemutató-mérkőzést játszott Takács magyar bajnokkal. A lelkes és hozzértő közönség a bemutatott iskolamérkőzésen melegen ünnepelte a tennisz-virtuózt.

Magyar sportemberek magas kitiüntetése. Budapestről jelentik: A kormányzó a kultuszminiszterium előterjesztésére dr. Beleznay Lászlót, dr. Donáth Leót és Komjádi Bélát, a Sporthirlap munkatársát, kormánytanácsossá nevezete ki, a magyar uszósport érdekében tanúsított munkásságuk elismeréséért.

O Két idegen futballcsapat játszott vasárnap Kisjenőn. Kisjenőről jelentik: Kisjenői SC—Corvin (Szalonta) 2:2. A játék a kisjenőiek állandó fölényének jegyében folyik, míg a szalontaiak csak lefutásokkal kísérleteznek. A KSC az utolsó 10 percig 2:0-ra vezet, amikor a Corvin veszélyes leszkései után kiegyenlít. Góllövők: Margiattai II. (2), illetve Budó és Vajda. Bíró: Löwy Mihály. — **Sparta I. (Pankota)—Kisjenői SC II. 4:2.** Egyenlő erejű ellenfelek küzdelmét a második félidőben a 9 emberrel játszó kisjenői csapat elveszti. Bíró: Morncila.

O Országos tornaverseny Nagyszentmiklóson. Nagyszentmiklósról jelentik: A nagyszentmiklósi „Soimi Romániai“ sportegyesület vasárnap országos tornaversenyt rendez. A verseny nagyszabásúnak ígérkezik, mert az eddigi nevezések biztosítják Erdély és Bánát legjobb tornászainak részvételét. A nevezések levélben „Soimi Romániai“ Nagyszentmiklós címre küldendők, vagy telefonon Nagyszentmiklós 39. számnál jelentendők be.

O Két győzelmet aratott a Hungária Chicagóban. Chicagóból jelentik: Az Északamerikában túrázó magyar exbajnokcsapat szombaton a chicagói Makabbival mérkőzött és azt a második félidőben mutatott pompás játékával 7:2 (1:2) arányban győzte le. Vasárnap pedig a chicagói bajnokot, a Spartát kényszerítette megadásra: 5:1 (3:0)-ra győzött.

Madridban felépítik a világ legmagasabb tornyát

MADRID, augusztus 26. Ezen a téren eddig a párisi Eiffel-torony vezetett. Don Qualchan többszörös milliomas most elhatározta, hogy nevének örök emléket állít és Madridban felépítteti a világ legmagasabb tornyát. A torony az El Sol-téren fog állni és magassága 900 méter lesz, míg az Eiffel-torony csupán 300 méter. A torony építési költségeire kerek egymilliárd pezettát irányoztak elő, azt hatvan mérnök és 8500 munkás építi. Az építés előreláthatólag három esztendőbe kerül.

Speciális lista készül Aradon azokról, akik lemondottak állampolgárságukról

Erdekes rendelet az állampolgárság megszerzéséről — Akik kimaradtak a listából és mégis elrendelték a törlésüket

ARAD, augusztus 26. Rendkívül érdekes rendelet érkezett ma az aradi megyei prefekturára, a temesvári kormányzóság közigazgatási osztályától. A kormányzóság rendeletében megállapítja, hogy sok polgárt kihagytak az állampolgársági listákból az összeírások alkalmával, főképen azért, mert a jelentkezők nem tudták bebizonyítani, hogy 1918. december 1-én egy Romániában lévő város vagy község területén birtok illetőséggel.

— Ezen egyének közül igen sokan — mondja a rendelet — meg nem engedett módon elhagyták az ország területét és más állampolgárságért folyamodtak. A követségek bejelentik a külügyminisztériumnak, amely viszont elrendeli az illetőknek az állampolgársági listákból való törlését. De miután ezek nem kerültek be a listába, a törlést végrehajtani nem lehet. Az egyes városok vezetősége nem tudja, mit csináljon ilyen esetekben. Ezért kérést intéztünk a külügyminisztériumhoz, amely elrendelte, hogy

speciális regisztert kell felállítani az egyes városokban mindenkiről, aki nem kapta meg az állampolgárságot, de józa volt rá és közben más állampolgárságot optált.

Ezen külön, speciális listák lelkiismeretesen vezetendők és minden esetben, amikor megállapítást nyert, hogy az állampolgársági listából való törlés céljából leküldött névsorban szereplő egyén nincs az állampolgárok listájában, az illetőt be kell vezetni a speciális listába.

A kormányzósági rendelet nyomán megtették az intézkedéseket arra nézve, hogy úgy a megyénél, mint a városnál felállítsák az új, speciális listát azok részére, akiknek joguk van az állampolgárságra, de nem kerültek a listába és mielőtt megszerezték volna maguknak a román állampolgárságot, lemondottak arról.

Josephine Baker párducca megvadalt egy mulató nézőterén és egy zenészt összekarmolt

PARIS, augusztus 26. Egy mulatóhely nézőterén Josephine Baker általános megdöbbenésre az egyik páholyban egy párduccal jelent meg. A fenevad a tapsolástól megriadt és a zenekari fiótás fejére ugrott, amelyet teljesen összekarmolt. A zenészek eszeveszetten menekültek. A mulatóhely igazgatója Josephine Bakert párduccával együtt kiutasította.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Vélemény az új banktörvénytervezetről

A betevők érdekelnek megvédése — Megszűnnek a magas kamatok — Az új törvénynek védelmébe kell vennie a válságba jutott pénzügyi intézeteket

Faragó Rezső vezérigazgató nyilatkozata

ARAD, augusztus 26. Néhány nap óta ismét napirendre került az a gondolat, hogy az igazságügyi kormányzatnak a modern korak megfelelő törvénnyel bele kell avatkozni a pénzügyi intézetek gazdasági életébe. Egyelőre még csak vázlatban sincs lefektetve a banktörvénytervezet, azonban jól informált körök úgy tudják, hogy a kormány az új banktörvénnyel elsősorban

a magas kamatok megszüntetését célozza és hogy annak őle az ugynevezett kisbankok ellen irányul,

amelyek a pénzgazdaság terén olyan uzusokat honosítottak meg, hogy ezek az egész pénzügyi piacra ártalmas kihatásuk.

Legutóbbi híradás szerint a Banca Nazionale fog elsősorban jó példával előljárni, amennyiben még az őszi gazdasági kampány megindulása előtt

1—2 százalékkal leszállítja a kamatlábat.

Pénzügyi körökben izgalommal várják a készülő banktörvény-tervezet lényegéről szóló híreket, mert nem lehet tudni, hogy a kormány a szükségesnek vélt rendszabályokat milyen mértékben óhajtja alkalmazni. Ettől függ a törvénytervezet sikere és gyakorlati alkalmazhatósága, mert viszont annyi bizonyos, hogy a kormány csak igen nagy elővigyázatossággal nyulhat a kérdéshez.

Munkatársunk ez ügyben beszélgetést

folytatott az Aradi Általános Takarékszövetkezet igazgatójával, Faragó Rezsővel, aki szakszerű módon világította meg előttünk a pénzügyi körök elképzelését a banktörvény-tervezettel kapcsolatosan. Faragó Rezső vezérigazgató ezeket mondotta:

— A banktörvény terve ugyszólván az összes eddigi kormányokat foglalkoztatta. Legtovább jutott a gondolat 1927-ben, amikor Gheron Netta, a Romániai Bankárszövetség vezére, a kormány megbízásából összegyűjtötte azokat a törvényeket és rendeleteket, amelyek Európában addig a banküzlet terén életbeléptek. Amikor arra került volna a sor, hogy a különböző reformokból válogassanak, a törvényjavaslat elmaradt.

— Az azóta bekövetkezett bankválságok megint előtérbe tolták a pénzügyi reformok tervét és

főleg a betevők érdekeinek védelmét szolgálja az a szempont, amely miatt a reformot egyre több oldalról sürgetik.

Természetes, egy készülő törvényjavaslatról, — amelynek tartalma felől hitelesen semmit sem tudunk — nem lehet nyilatkozatot tenni. Legfeljebb arról beszélhetünk, hogy milyen ne legyen a reform. Nevezetesen, hogy

az új törvény ne kösse meg tulságosan a pénzügyi intézetek működésének szabadságát, mert ez azzal járhat, hogy a pénzügyi intézetek hitelszolgálatát az eddiginél is szűkebb térre szorít

és a külföldi tőke segítsége hiányában a gazdasági élet még jobban nélkülöznék az anyagi erőforrásokat.

— A legutóbbi idők tapasztalatai alapján pedig

kívánatos lenne, ha a válságba jutott intézetek ügyének lebonyolítására az állam külön szervezet létesítene

amely a megfelelő szakértelem és tőke segítségével, legtöbbet és leggyorsabban tudna tenni annak érdekében, hogy

a megszorult pénzügyi intézet betevői és esetleg részvényesei részére, minden megmenthető bani megmentessék.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol nyíltan az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papírkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.

Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik utjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnapi számában feltétlenül meg fog jelenni.

= Helyi valutáarak. Valuták: Budapest 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. Devizák: Budapest 29.47, Bécs 23.80, Berlin 40.27, Zürich 32.61, Páris 6.64, Prága 5.00, New-York 168.20, Milánó 8.84, London 819.

= A perui forradalom hatása a newyorki tőzsdén. Newyorkból jelentik: Az itteni tőzsdén a perui események nem kelettek nyugtalanságot, holott az amerikai tőke 155 millió 899 ezer dollárral van Peruban érdekelve.

AZ

UJSÁG

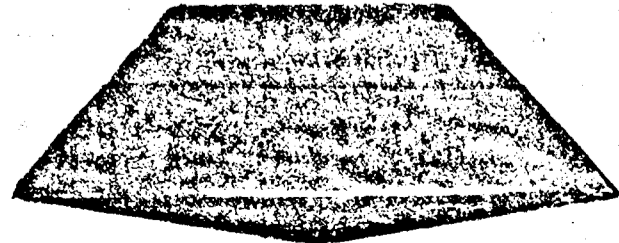
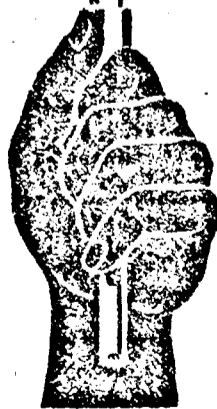
Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 43.

levélben is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére teljesen díjtalanul.

HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

VARALÓ ÉS FÜRDŐZŐ

ELŐFIZETŐINKNEK,

valamint olvasóinknak lapunkat a postabélyegkülönbözet megtérítése ellenében bárhová utána küldjük. Kérjük ez ügyben a kiadóhivatalhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak napenkénti pontos eladásáról gondoskodik

